

NBP

Narodowy Bank Polski

Grudzień 2020 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Grudzień 2020 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2021 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Agnieszka Brewka
Anna Dobrzańska
Magdalena Gąsior
Paweł Gąsiorowski
Milena Kabza
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Maria Majkowska
Martyna Migąła
Paweł Smaga
Joanna Surąła
Aleksandra Wesołowska
Dominik Wiśniewski

Redakcja:
Magdalena Gąsior, Małgorzata Kloc-Konkołowicz

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
Departament Zagraniczny
Wydział Integracji Europejskiej

00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2021

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Przyjęcie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz pakietu na rzecz odbudowy**
Instytucje Unii Europejskiej (UE) finalizują procedury związane z przyjęciem wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 oraz pakietu na rzecz odbudowy. Rada UE podjęła decyzje w sprawie aktów ustawodawczych będących częścią pakietu i określających unijne ramy budżetowe na nadchodzące lata. Wcześniej, w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej 10 i 11 grudnia wszystkie państwa członkowskie poparły pakiet. Decyzje i rozporządzenia dotyczą m.in.: nowych zasobów własnych, instrumentu UE na rzecz odbudowy (Next Generation EU), nowego mechanizmu warunkowości budżetowej, WRF oraz budżetu UE na rok 2021.
[więcej w pkt 2.3 i 3.1](#)
- **Decyzje w sprawie polityki pieniężnej**
Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego (EBC) zdecydowała 10 grudnia 2020 r. o rekalibracji instrumentów polityki pieniężnej. Wydłużyła nadzwyczajny program skupu aktywów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme, PEPP*) i zwiększyła jego wysokość o 500 mld euro do kwoty 1 850 mld euro, a także zmieniła warunki przeprowadzania operacji (*targeted longer-term refinancing operations, TLTRO III*).
[więcej w pkt 6.1](#)
- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**
Podczas grudniowego posiedzenia Rada Generalna Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego kontynuowała dyskusję na temat oddziaływania pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy UE. Omówiono także wpływ na stabilność finansową działań fiskalnych, podejmowanych przez władze krajowe dla ochrony gospodarki przed skutkami pandemii. W celu zapewnienia stabilności systemu finansowego w obliczu utrzymującej się niepewności co do ścieżki ożywienia gospodarczego Rada Generalna podjęła decyzję o przedłużeniu do końca września 2021 r. obowiązywania zalecenia ESRB w sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19, które dotyczy w szczególności powstrzymywania się przez instytucje finansowe od wypłat dywidend.
[więcej w pkt 7.3 i 7.4](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	6
1.1. Nowe przepisy dla platform cyfrowych dotyczące przejrzystości podatkowej	6
1.2. Strategia na rzecz zapobiegania narastaniu kredytów zagrożonych w UE	6
2. Rada Unii Europejskiej	8
2.1. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 1 grudnia 2020 r.	8
2.2. Przyjęcie konkluzji w sprawie nowego planu działania w odniesieniu do CMU	8
2.3. Przyjęcie wieloletnich ram finansowych oraz pakietu odbudowy	8
3. Eurogrupa	10
3.1. Wideokonferencja Eurogrupy, 16 grudnia 2020 r.	10
4. Rada Europejska	11
4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej, 10–11 grudnia 2020 r.	11
4.2. Szczyt strefy euro, 11 grudnia 2020 r.	11
5. Parlament Europejski	12
5.1. Zatwierdzenie powiązania dostępu do funduszy EU z praworządnością	12
6. Europejski Bank Centralny	13
6.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	13
6.2. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	14
7. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	15
7.1. Zalecenie w sprawie planów władz norweskich dotyczących wprowadzenia bufora ryzyka systemowego	15
7.2. Raport oceniający poziom wdrożenia zaleceń ESRB w sprawie monitorowania wpływu na system finansowy programów gwarancyjnych i innych środków fiskalnych podjętych w związku z pandemią COVID-19	15
7.3. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	16
7.4. Zmiana zalecenia ESRB sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19	17
8. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	19
8.1. Ponowne wprowadzenie wytycznych dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19	19
8.3. Raport w sprawie czynników ryzyka w sektorze bankowym UE	20
8.4. Aktualizacja odpowiedzi EBA na zapytanie KE w sprawie wpływu wdrożenia postanowień Bazylei III na sektor bankowy	21
8.5. Komunikat w sprawie dystrybucji kapitałów	22

8.6. Raport w sprawie wymogu pokrycia płynności	22
8.7. Raport dotyczący stosowania uproszczonych obowiązków i wyłączeń w planowaniu naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji	23
9. Inne	25
9.1. Umowa o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem	25
Zapowiedzi wydarzeń w styczniu 2021 r.	27
Wykaz skrótów	28

1. Komisja Europejska

1.1. Nowe przepisy dla platform cyfrowych dotyczące przejrzystości podatkowej

Komisja Europejska (KE) [poinformowała](#) 1 grudnia 2020 r. o osiągnięciu przez państwa członkowskie kompromisu w zakresie objęcia platform cyfrowych unijnymi przepisami regulującymi przejrzystość podatkową. Nowe ustalenia pozwolą na automatyczną wymianę informacji między państwami członkowskimi na temat przychodów uzyskiwanych przez sprzedawców działających na platformach cyfrowych niezależnie od tego, czy siedziba takiej platformy znajduje się na terenie UE. Ma to usprawnić procedurę określania należności podatkowych przez organy krajowe oraz zmniejszyć obciążenia administracyjne nakładane na platformy. Kolejne planowane rozszerzenie zakresu dyrektywy będzie dotyczyło kryptoaktywów i pieniądza elektronicznego. Konsultacje publiczne w tej sprawie mają się odbyć w pierwszym kwartale 2021 r.

1.2. Strategia na rzecz zapobiegania narastaniu kredytów zagrożonych

KE przedstawiła 16 grudnia 2020 r. [komunikat](#) w sprawie strategii na rzecz zapobiegania narastaniu w UE kredytów zagrożonych (*non-performing loans*, NPLs) na skutek kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Strategia stanowi kontynuację i uzupełnienie dotychczasowych działań podjętych w odniesieniu do NPLs, w szczególności [planu działań](#) z lipca 2017 r. oraz [pakietu](#) ustawodawczego KE z marca 2018 r. KE wskazuje, że przewidywany jest wzrost wolumenu NPLs w UE na skutek kryzysu, jednak skala tego wzrostu i jego ramy czasowe są trudne do określenia. Nie jest wykluczone, że powolniejsze wychodzenie z kryzysu wpłynie na osłabienie jakości aktywów banków, a przez to na ograniczenie akcji kredytowej.

W strategii KE koncentruje się na działaniach, których celem jest:

- Dalszy rozwój wtórnych rynków dla aktywów zagrożonych, co umożliwi bankom zmniejszanie stanu NPLs w bilansach. KE wskazuje, że istotnym krokiem w tym obszarze byłoby przyjęcie [wniosku](#) KE dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego (PE) i Rady w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów. KE zwraca ponadto uwagę na korzyści wynikające z ustanowienia centralnego repozytorium danych dla UE, służącego wymianie informacji pomiędzy sprzedawcami kredytów, ich nabywcami, podmiotami obsługującymi kredyty, spółkami zarządzania aktywami i prywatnymi platformami NPLs. Zaplanowane na pierwszą połowę 2021 r. konsultacje publiczne dotyczące takiego repozytorium pozwolą na wyznaczenie dalszych kierunków działań.
- Reforma unijnych przepisów dotyczących upadłości i odzyskiwania długów przedsiębiorstw w celu zwiększenia konwergencji upadłościowych ram prawnych w UE przy zachowaniu wysokich standardów ochrony praw konsumentów. W tym obszarze KE wskazuje na potrzebę osiągnięcia porozumienia przez PE i Radę w sprawie [projektu](#) dyrektywy dotyczącej mechanizmu przyspieszonej egzekucji pozasądowej.
- Wspieranie tworzenia krajowych spółek zarządzania aktywami i współpracy między nimi na szczeblu UE. Dzięki takim spółkom banki mogą pozbyć się ciężaru zarządzania portfelem NPLs i skoncentrować na kredytowaniu rentownych firm oraz gospodarstw domowych. KE

oferuje wsparcie państwom członkowskim w tym obszarze. Dodatkowo KE zobowiązała się do zbadania możliwości wzmocnienia współpracy przez utworzenie unijnej sieci krajowych spółek zarządzających aktywami. Ułatwi ona wymianę najlepszych praktyk, egzekwowanie standardów w zakresie danych i przejrzystości oraz koordynację działań. Sieć krajowych spółek zarządzających aktywami mogłaby również wykorzystywać centrum danych do wymiany informacji na temat inwestorów, dłużników i podmiotów obsługujących kredyty.

- Wdrożenie przez rządy państw członkowskich środków zapobiegawczych wynikających z unijnej dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, a także ram pomocy państwa, aby zapewnić dalsze finansowanie gospodarki.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. [Wideokonferencja](#) ministrów gospodarki i finansów, 1 grudnia 2020 r.

KE przedstawiła ministrom dokumenty dotyczące semestru europejskiego¹ opublikowane w listopadzie 2020 r. Ponadto prezydencja niemiecka poinformowała ministrów o porozumieniu osiągniętym na szczeblu technicznym odnośnie do zmian w dyrektywie o współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania. W trakcie posiedzenia poruszono też m.in. temat postępów we wzmacnianiu unii bankowej, konkluzji w sprawie unii rynków kapitałowych (*capital markets union*, CMU), a także działań w zakresie opodatkowania międzynarodowego, jakie należy podjąć na forum G-20/OECD w celu rozwiązania problemów podatkowych spowodowanych cyfryzacją gospodarki oraz erozją bazy podatkowej i przenoszeniem zysków.

2.2. Przyjęcie konkluzji w sprawie nowego planu działania w odniesieniu do CMU

Rada UE przyjęła 3 grudnia [konkluzje](#) w sprawie nowego planu działania w odniesieniu do CMU, opublikowanego przez KE 24 września 2020 r.² Rada UE podkreśliła duże znaczenie CMU w zapewnieniu przedsiębiorstwom dodatkowych, alternatywnych możliwości finansowania w ramach UE, co powinno się przyczynić do zmniejszenia ich zależności od finansowania bankowego. W dokumencie zaznaczono, że przyspieszenie działań na rzecz pogłębienia CMU oraz osiągnięcie wymiernych postępów w tym zakresie stało się pilniejsze niż kiedykolwiek w związku z wyzwaniem, przed którymi stanęły przedsiębiorstwa i inwestorzy w UE na skutek pandemii COVID-19 oraz brexitu. Podkreślono również, że w pracach nad dalszym rozwojem CMU należy w jak największym stopniu uwzględniać podejmowane przez KE działania mające na celu przechodzenie w kierunku gospodarki cyfrowej i zrównoważonej.

Rada UE z zadowoleniem przyjęła nowy plan działania KE uwzględniający wiele środków, które powinny zapewnić znaczny postęp w pogłębianiu CMU. W konkluzjach wskazano priorytetowe działania, które stanowią wskazówkę dla KE do przygotowania przyszłych inicjatyw legislacyjnych i pozalegisacyjnych. Za priorytetowe Rada uznała działania ważne dla poprawy finansowania gospodarki, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, oraz takie, które mogą przyspieszyć powrót ożywienia gospodarczego. Jednocześnie zaznaczono, że działania te powinny zostać zrealizowane przez KE jak najszybciej, jednak nie później niż do końca 2021 r.

2.3. Przyjęcie [wieloletnich ram finansowych](#) (WRF) oraz pakietu odbudowy

Rada UE podjęła 14 grudnia 2020 r. decyzje w sprawie aktów ustawodawczych wchodzących w skład pakietu odbudowy i określających ramy budżetowe UE na lata 2021–2027. Były to:

¹ Więcej o dokumentach w „Przeglądzie Spraw Europejskich” listopad 2020 r.

² Więcej o nowym planie działania w odniesieniu do CMU w „Przeglądzie Spraw Europejskich” sierpień–październik 2020 r.

- Decyzja w sprawie zasobów własnych, która określa sposób finansowania budżetu UE. Decyzja musi zostać zatwierdzona przez wszystkie 27 państw członkowskich UE zgodnie z ich konstytucyjnymi wymogami. Podniesie ona maksymalną kwotę środków, które można pozyskać od państw członkowskich w danym roku na finansowanie wydatków UE – tzw. pułap środków własnych – z 1,20% do 1,40% dochodu narodowego brutto UE-27. W decyzji uwzględniono m.in. wystąpienie z UE Wielkiej Brytanii, byłego płatnika netto do budżetu UE. Decyzja upraszcza również sposób obliczania zasobów własnych UE oparty na podatku VAT i wprowadza od 1 stycznia 2021 r. nowe źródło zasobów własnych UE: wkład państw członkowskich pochodzący z opłat za niepoddawanie recyklingowi plastikowych opakowań. KE zostanie upoważniona do pożyczania 750 mld euro (w cenach z 2018 r.) na rynkach kapitałowych w celu sfinansowania Next Generation EU. Jednocześnie pułap zasobów własnych zostanie tymczasowo zwiększony o dalsze 0,6 pkt proc., aby pokryć wszystkie zobowiązania UE wynikające z tej pożyczki, aż do jej całkowitej spłaty.
- Stanowisko w sprawie drugiego projektu budżetu na 2021 r. Całkowite zobowiązania w budżecie na 2021 r. ustalono na 164,2 mld euro, a łączne płatności na 166,1 mld euro. Finansowanie zostało przeznaczone na łagodzenie skutków pandemii COVID-19, wsparcie zrównoważonego ożywienia gospodarczego oraz zieloną i cyfrową transformację UE, zgodnie z priorytetami określonymi w kolejnych WRF.
- Decyzja o przekazaniu PE rozporządzenia określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 w celu wyrażenia zgody na jego przyjęcie.

Instytucje UE finalizują procedury związane z przyjęciem WRF na lata 2021–2027 oraz pakietu na rzecz odbudowy. Rada UE podjęła decyzje w sprawie aktów ustawodawczych będących częścią pakietu, określających unijne ramy budżetowe na nadchodzące lata. Wcześniej, w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej 10 i 11 grudnia wszystkie państwa członkowskie poparły pakiet. Decyzje oraz rozporządzenia dotyczą m.in.: nowych zasobów własnych, instrumentu UE na rzecz odbudowy (Next Generation EU), nowego mechanizmu warunkowości budżetowej, WRF oraz budżetu UE na rok 2021.

3. Eurogrupa

3.1. Wideokonferencja Eurogrupy, 16 grudnia 2020 r.

Uczestnicy wideokonferencji wymienili poglądy na temat sytuacji gospodarczej w strefie euro oraz dokonali przeglądu sytuacji gospodarczo-fiskalnej poszczególnych państw strefy euro. Eurogrupa zapoznała się także z opublikowanymi przez KE zaleceniami³ dla strefy euro na 2021 r.

³ Więcej na temat zaleceń gospodarczych dla strefy euro w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2020 r.

4. Rada Europejska

4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej, 10–11 grudnia 2020 r.

W dniach 10 i 11 grudnia 2020 r. Rada Europejska przyjęła konkluzje w sprawie WRF i Next Generation EU, COVID-19, zmian klimatycznych, bezpieczeństwa oraz stosunków zewnętrznych. Dokument umożliwia przyjęcie przez unijne instytucje całego pakietu WRF, m.in. rozporządzenia w sprawie WRF i decyzji co do zasobów własnych. Przywódcy potwierdzili, że państwa członkowskie dołożą wszelkich starań, aby zatwierdzić decyzję w sprawie zasobów własnych zgodnie z wymogami konstytucyjnymi, tak by jak najszybciej mogła wejść w życie. W konkluzjach zawarto również wyjaśnienia dotyczące stosowania mechanizmu warunkowości, który ma służyć ochronie budżetu UE, wiążąc wydatkowanie środków z zasadą praworządności. W szczególności podkreślono, że stosowanie mechanizmu warunkowości będzie oparte na zasadzie obiektywizmu, uczciwości, bezstronności oraz nastąpi na podstawie faktów, zapewniając niedyskryminację i równe traktowanie państw członkowskich. Porozumienie na poziomie Rady Europejskiej dało zielone światło innym instytucjom europejskim do dokończenia procedury budżetowej na rok 2021 oraz wdrożenia pakietu odbudowy.

Po konsultacji z PE i Radą Prezesów EBC Rada Europejska mianowała Franka Eldersona, członka zarządu banku centralnego Holandii, na stanowisko członka Zarządu EBC. Z dniem 15 grudnia 2020 r. zastąpi on Yves'a Merscha, którego kadencja skończyła się 14 grudnia 2020 r.

4.2. Szczyt strefy euro, 11 grudnia 2020 r.

Podczas szczytu strefy euro w składzie rozszerzonym unijni przywódcy ze wszystkich 27 państw członkowskich UE dyskutowali na temat postępów we wzmacnianiu unii gospodarczej i walutowej. Uczestnicy szczytu zostali poinformowani o postępach w pracach nad dokończeniem budowy unii bankowej, a następnie przyjęli porozumienie wypracowane przez Eurogrupę w sprawie reformy Europejskiego Mechanizmu Stabilności (European Stability Mechanism, ESM)⁴. Zgodnie z porozumieniem dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zostanie ustanowiony mechanizm ochronny (tzw. *common backstop*), którego uruchomienie miałyby nastąpić z początkiem 2022 r. Ponadto uczestnicy szczytu zwrócili się do Eurogrupy z prośbą o przygotowanie szczegółowego planu prac wraz z harmonogramem we wszystkich pozostałych kwestiach niezbędnych do dokończenia budowy unii bankowej. Weryfikacja postępów prac nad powyższymi kwestiami nastąpi podczas szczytu strefy euro w czerwcu 2021 r.

⁴ Więcej na temat porozumienia wypracowanego przez Eurogrupę dotyczącego reformy ESM w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2020 r.

5. Parlament Europejski

5.1. Zatwierdzenie powiązania dostępu do funduszy EU z praworządnością

Dnia 16 grudnia 2020 r. europosłowie [zaaprobowali](#) rozporządzenie mające na celu ochronę funduszy unijnych przed nadużyciami ze strony państw członkowskich UE związanymi z naruszeniem zasady praworządności. Na mocy rozporządzenia płatności z budżetu UE mogą być wstrzymywane w stosunku do krajów, w których stwierdzono naruszenia zasady praworządności, tj. kiedy „naruszenia zasad państwa prawnego w państwie członkowskim wpływają lub stwarzają poważne ryzyko wpływu – w sposób wystarczająco bezpośredni – na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na ochronę interesów finansowych Unii”. Rozporządzenie ma wejść w życie 1 stycznia 2021 r.

Podczas sesji plenarnej PE debatował w ramach pierwszej rundy spotkań liderów grup politycznych nad konkluzjami z posiedzenia Rady Europejskiej w dniach 10–11 grudnia 2020 r. Następnie PE w głosowaniu poparł konkluzje Rady Europejskiej odnośnie do: WRF, dopłat 15 mld euro do kluczowych programów UE, nowych zasobów własnych oraz Next Generation EU. Pozwoliło to na kontynuowanie procesu legislacyjnego w taki sposób, aby od 1 stycznia 2021 r. weszły w życie: budżet na 2021 r., WRF 2021–2027 oraz fundusz odbudowy.

6. Europejski Bank Centralny

6.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Zgodnie z październikowymi zapowiedziami podczas [posiedzenia](#) 10 grudnia 2020 r. Rada Prezesów EBC poinformowała, że biorąc pod uwagę nasilenie pandemii COVID-19 i związane z nim niekorzystne warunki gospodarcze, zdecydowała się na rekaliibrację instrumentów polityki pieniężnej. Ma to pozwolić na zapewnienie korzystnych warunków finansowania przedsiębiorstw, wspieranie dopływu kredytu do gospodarki i pobudzanie aktywności gospodarczej. Ze względu na wysoką niepewność związaną z rozwojem sytuacji pandemicznej Rada Prezesów jest gotowa do dalszego dostosowywania swoich narzędzi w celu zapewnienia zbliżenia się inflacji do docelowego poziomu.

Stopy procentowe pozostały na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podczas konferencji prasowej Christine Lagarde [wskazała](#), że Rada Prezesów oczekuje, iż podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym lub niższym poziomie, dopóki Rada nie stwierdzi, że perspektywy inflacji w horyzoncie czasowym jej projekcji zdecydowanie zbliżają się do poziomu wystarczająco bliskiego, ale nieprzekraczającego 2% oraz że znajduje to odzwierciedlenie w dynamice inflacji bazowej.

Rada Prezesów EBC zdecydowała 10 grudnia 2020 r. o rekaliibracji swoich instrumentów polityki pieniężnej. Wydłużyła PEPP i zwiększyła jego wysokość o 500 mld euro oraz zmieniła warunki przeprowadzania TLTRO III.

Rada Prezesów zdecydowała o zwiększeniu puli zakupów w ramach PEPP o 500 mld euro. Obecny limit środków, jakie EBC planuje przeznaczyć na ten cel, wynosi 1 850 mld euro. Wydłużono również planowany okres funkcjonowania programu PEPP – do końca marca 2022 r.⁵ Zakupy będą przeprowadzane dotąd, aż Rada Prezesów uzna, że kryzysowa faza pandemii COVID-19 dobiega końca. Wydłużono także okres reinwestycji kapitału spłacanego z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach programu PEPP. Będzie on reinwestowany o rok dłużej, czyli co najmniej do końca 2023 r.

Zmienione [zostały](#) również warunki trzeciej serii TLTRO III. Okres obowiązywania korzystniejszych warunków wydłużono o rok, do czerwca 2022 r., oraz dodano trzy dodatkowe operacje

⁵ Zgodnie z poprzednimi ustaleniami program miał trwać do końca czerwca 2021 r.

o trzyletnim okresie zapadalności, które zostaną przeprowadzone w drugiej połowie 2021 r.⁶ Limit środków, które kontrahenci mogą pożyczyć w ramach instrumentu, został zwiększony z 50% do 55% salda kwalifikowanych kredytów. Przyjęte w kwietniu 2020 r. złagodzenie zasad kwalifikowania zabezpieczeń również będzie ważne do czerwca 2022 r.⁷ Przed zakończeniem obowiązywania środków Rada Prezesów dokona ich ponownej oceny. Poza dodatkowymi operacjami TLTRO III w 2021 r. EBC [przeprowadzi](#) również cztery dodatkowe nadzwyczajne dłuższe operacje refinansujące w czasie pandemii (*pandemic emergency longer-term refinancing operations, PELTRO*)⁸ o rocznym terminie zapadalności.

Program skupu aktywów będzie nadal realizowany na poziomie 20 mld euro miesięcznie. Program zakończy się krótko przed rozpoczęciem podnoszenia stóp procentowych EBC. Reinwestycje będą również prowadzone przez dłuższy czas po tym, jak EBC zacznie podnosić stopy procentowe: „tak długo, jak długo będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i zdecydowanie łagodnej polityki pieniężnej”. Dodatkowo obowiązywanie wszystkich tymczasowych linii swap i repo, które EBC oferuje bankom centralnym spoza strefy euro, zostało przedłużone do marca 2022 r.

6.2. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w grudniu 2020 r. następujące [opinie](#):

- dotyczącą zalecenia w sprawie decyzji Rady zmieniającej decyzję Rady 98/683/EC dotyczącą kwestii kursu walutowego w odniesieniu do franka CFA i franka komoryjskiego (CON/2020/31),
- do projektowanego greckiego aktu prawnego w sprawie przystąpienia Grecji do Nowego Porozumienia Pożyczkowego MFW – ratyfikacja decyzji MFW nr 16645-(20/5) (CON/2020/32),
- do projektowanych zmian w duńskiego ustawodawstwa w sprawie ograniczenia wysokości płatności gotówkowych (CON/2020/33),
- do projektów maltańskich aktów prawnych dotyczących dwustronnej umowy pożyczkowej pomiędzy bankiem centralnym Malty i Międzynarodowym Funduszem Walutowym (CON/2020/34),
- do zmiany ustawy hiszpańskiej o zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w odniesieniu do dostawców usług związanych z walutami wirtualnymi (CON/2020/35),
- do projektu regulacji bułgarskiej zmieniającego ustawę o instytucjach kredytowych w odniesieniu do interakcji pomiędzy EBC i bankiem centralnym Bułgarii w ramach bliskiej współpracy w zakresie jednolitego mechanizmu nadzorczego (CON/2020/36).

⁶ Zostaną przeprowadzone w lipcu, wrześniu i grudniu 2021 r.

⁷ Według wcześniejszych ustaleń miały obowiązywać do września 2021 r.

⁸ Zostaną przeprowadzone w marcu, czerwcu, wrześniu i grudniu 2021 r.

7. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

7.1. Zalecenie w sprawie planów władz norweskich dotyczących wprowadzenia bufora ryzyka systemowego

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) opublikowała 8 grudnia 2020 r. [zalecenie](#) oraz będący jego uzupełnieniem [raport](#) w sprawie notyfikowanych przez norweskie ministerstwo finansów planów wprowadzenia bufora ryzyka systemowego (*systemic risk buffer*, SyRB) w wysokości 4,5%⁹, zgodnie z art. 133 dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (Capital Requirements Directive, CRD IV). Nowy poziom bufora będzie wymagany od 31 grudnia 2020 r. W odniesieniu do banków niestosujących zaawansowanej metody ratingów wewnętrznych wprowadzono okres przejściowy – w ich przypadku przez rok, do 31 grudnia 2022 r., SyRB będzie wynosił 3%.

ESRB w zaleceniu stwierdza, że planowane przez władze norweskie wprowadzenie SyRB na proponowanym poziomie należy uznać za właściwe, skuteczne i proporcjonalne. Wskazała, że zastosowanie środka makroostrożnościowego nie powinno mieć nadmiernie negatywnego wpływu na systemy finansowe innych państw członkowskich i UE jako całości oraz na rynek wewnętrzny UE. ESRB zgodziła się ze stanowiskiem norweskiego ministerstwa finansów, że inne narzędzia dostępne w ramach pakietu regulacji dotyczących wymogów kapitałowych CRDIV/CRR mogłyby być niewystarczające do zmniejszenia obserwowanego ryzyka systemowego.

7.2. Raport oceniający poziom wdrożenia zaleceń ESRB w sprawie monitorowania wpływu na system finansowy programów gwarancyjnych i innych środków fiskalnych podjętych w związku z pandemią COVID-19

W opublikowanym 8 grudnia 2020 r. [raporcie](#) ESRB przedstawiła ocenę wdrożenia zaleceń ESRB z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie monitorowania wpływu na stabilność finansową moratoriów na spłatę zadłużenia i publicznych systemów gwarancji oraz innych środków o charakterze fiskalnym podjętych w celu ochrony gospodarki realnej w związku z pandemią COVID-19 (ESRB/2020/8). Ocenie podlegała implementacja zalecenia A, zobowiązującego krajowe organy makroostrożnościowe do prowadzenia takiego monitoringu¹⁰. We wszystkich państwach wdrożenie oceniono jako zbieżne z zaleceniem ESRB. W przypadku większości państw członkowskich zostało ono oce-

⁹ Jeżeli SyRB ma zostać ustalony na poziomie między 3% i 5%, ESRB wydaje zalecenie w tej sprawie w ciągu miesiąca od otrzymania notyfikacji.

¹⁰ W skład zaleceń wchodzi również zalecenie B, zobowiązujące krajowe organy makroostrożnościowe do regularnego przekazywania ESRB informacji niezbędnych do monitorowania i oceny przez nią wpływu na stabilność finansową UE krajowych środków wprowadzanych w związku z pandemią COVID-19. Informacje o wdrożeniu zalecenia A miały być przedstawione do końca lipca 2020 r., natomiast o implementacji zalecenia B powinny być przesłane do końca 2020 r.

nione jako w pełni zbieżne z zaleceniami (*fully compliant*). Tylko cztery kraje (Dania, Islandia, Słowenia i Szwecja) otrzymały ocenę *largely compliant*, która oznacza, że działania przez nie podjęte są w dużej części zgodne z zaleceniem ESRB.

7.3. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#) Rady Generalnej ESRB, które odbyło się 15 grudnia 2020 r., kontynuowano dyskusję na temat wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy UE. W ocenie Rady Generalnej głównym źródłem ryzyka systemowego w UE jest negatywny wpływ pandemii COVID-19 na działalność gospodarczą, który może prowadzić do powszechnych przypadków niewypłacalności w sektorze prywatnym, co miałoby negatywne skutki dla systemu finansowego. Stwierdzono, że szeroko zakrojone działania antykryzysowe były niezbędne do złagodzenia wpływu kryzysu na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa, a także do powstrzymania przenoszenia się szoku z niefinansowego sektora prywatnego na system bankowy. Jednak im dłużej trwa kryzys wywołany pandemią COVID-19 i im silniejszy będzie jego wpływ na kraje i sektory gospodarki, tym bardziej będzie się pogarszać jakość aktywów banków. Dlatego banki muszą z odpowiednim wyprzedzeniem identyfikować kredyty zagrożone i tworzyć na nie rezerwy. Rozpoznanie strat na wczesnym etapie będzie miało kluczowe znaczenie dla zachowania przejrzystości bilansów banków i uniknięcia efektu klifu oraz przyczyni się do ożywienia gospodarczego przez zapewnienie kredytu dla niefinansowego sektora prywatnego. W opinii Rady Generalnej ograniczenie wymienionych wyżej czynników ryzyka może wymagać przedłużenia okresu obowiązywania dotychczas zastosowanych instrumentów antykryzysowych do czasu, aż utrwali się ożywienie gospodarcze.

Podczas grudniowego posiedzenia Rada Generalna ESRB kontynuowała dyskusję na temat oddziaływania pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy UE. Omówiono także wpływ na stabilność finansową działań fiskalnych, podejmowanych przez władze krajowe dla ochrony gospodarki przed skutkami pandemii. W celu zapewnienia stabilności systemu finansowego w obliczu utrzymującej się niepewności co do ścieżki ożywienia gospodarczego Rada Generalna podjęła decyzję o przedłużeniu do końca września 2021 r. obowiązywania zalecenia ESRB w sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19, które dotyczy w szczególności powstrzymywania się przez instytucje finansowe od wypłacania dywidend.

Podczas posiedzenia omówiono także skutki dla stabilności finansowej tych działań fiskalnych wprowadzonych przez władze krajowe w UE, które mają na celu ochronę gospodarki realnej przed skutkami pandemii COVID-19. Przedstawiona analiza potwierdziła znaczenie wsparcia akcji kredytowej w ramach polityki fiskalnej, jednak w niektórych przypadkach zaobserwowano ograniczoną absorpcję środków fiskalnych. Przedmiotem dyskusji było również zróżnicowanie programów wsparcia fiskalnego w różnych krajach UE. Jako kwestie priorytetowe związane z krajowymi

środkami wsparcia fiskalnego wskazano: (i) unikanie pojawienia się tzw. efektu klifu przy wycofywaniu środków, (ii) ukierunkowanie środków fiskalnych na wsparcie rentownych przedsiębiorstw, (iii) monitorowanie zdolności do obsługi zadłużenia przez podmioty sektora prywatnego, (iv) przygotowanie scenariusza uwzględniającego zwiększone problemy z wypłacalnością w sektorze przedsiębiorstw oraz (v) zwiększenie przejrzystości bilansów instytucji finansowych. Ponadto Rada Generalna podkreśliła potrzebę koordynacji polityki w różnych obszarach oraz transgranicznie.

Rada Generalna zapoznała się również z notą przygotowaną przez Doradczy Komitet Naukowy ESRB dotyczącą niewypłacalności przedsiębiorstw w związku z pandemią oraz procesu upadłości i restrukturyzacji. Nota ma zostać opublikowana na początku 2021 r.

W związku z utrzymującą się niepewnością dotyczącą ścieżki ożywienia gospodarczego oraz koniecznością zapewnienia stabilności systemu finansowego Rada Generalna podjęła decyzję o przedłużeniu obowiązywania zalecenia ESRB z 27 maja 2020 r. w sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19¹¹. Rada Generalna podkreśliła, że działania wskazane w zaleceniu mają charakter tymczasowy.

Ponadto Rada Generalna zatwierdziła scenariusz ogólnounijnych testów warunków skrajnych, które zostaną przeprowadzone przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) w 2021 r. Scenariusz zostanie opublikowany pod koniec stycznia 2021 r., wraz z rozpoczęciem testów.

ESRB opublikowała też kolejną, trzydziestą czwartą edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych przedstawiających sytuację w systemie finansowym UE.

7.4. Zmiana zalecenia ESRB sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19

W związku z przypadającym na koniec 2020 r. terminem wygaśnięcia zalecenia ESRB z 27 maja 2020 r. w sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19 ESRB podjęła decyzję o przedłużeniu jego obowiązywania. [Zalecenie](#) w tej sprawie zostało opublikowane 18 grudnia 2020 r.

ESRB utrzymuje skierowaną do właściwych organów rekomendację, by zwróciły się do instytucji finansowych podlegających ich nadzorowi (banków, niektórych firm inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji) o powstrzymanie się od wypłacania dywidend, skupowania akcji własnych oraz wypłacania zmiennej części wynagrodzenia na rzecz pracowników, których działania zawodowe mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji finansowej. Dopuszczono jednak możliwość podejmowania wyżej wymienionych działań, jeżeli dana instytucja zachowa należyta

¹¹ Więcej na ten temat w [pkt 7.4](#).

ostrożność i nie zostaną przekroczone limity wyznaczone przez organ nadzoru. Wyznaczając te limity, organ nadzoru powinien brać pod uwagę m.in. cele zalecenia (zwłaszcza potrzebę utrzymania przez instytucje odpowiednich poziomów kapitału), potrzebę zapewnienia, aby wypłaty środków były znacznie niższe niż przed pandemią, oraz specyfikę swojej jurysdykcji. Z zakresu obowiązywania zalecenia wyłączono kontrahentów centralnych. Zalecenie obowiązuje do 30 września 2021 r.

8. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

8.1. Ponowne wprowadzenie wytycznych dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19

W dniu 2 grudnia 2020 r. EBA ponownie wprowadził [wytyczne](#) w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19. Dotychczasowe wytyczne przestały obowiązywać z końcem września 2020 r. W związku z tzw. drugą falą pandemii wytyczne mają na celu utrzymanie akcji kredytowej banków oraz ograniczenie ryzyka braku spłaty kredytów przez klientów. Modyfikacja harmonogramu spłat kredytu może zostać wprowadzona na maksymalnie dziewięć miesięcy (od 1 października 2020 r.), wliczając w to okres wcześniejszych zmian (jeśli takie wystąpiły). Zgodnie z wytycznymi EBA wsparcie w spłacie kredytu powinno być kierowane do wypłacalnych klientów, których problemy płynnościowe mają charakter przejściowy. Wytyczne wyjaśniają również, w jaki sposób powinny być klasyfikowane ekspozycje kredytowe w bankach, w zależności od rodzaju zastosowanego moratorium. Jednocześnie wytyczne zaostwiają wymagania dotyczące monitorowania przez banki wiarygodności kredytowej klienta i jakości kredytów, w przypadku których skorzystano z moratorium. Wytyczne obowiązują do 31 marca 2021 r.

8.2. Raport w sprawie oceny wpływu wymogów Bazylei III na sektor bankowy

EBA opublikował 10 grudnia 2020 r. kolejną edycję cyklicznego [raportu](#) w sprawie oceny wpływu wprowadzenia wymogów Bazylei III na sektor bankowy. Analizy przeprowadzono na podstawie danych obejmujących 106 banków (40 banki z tzw. grupy pierwszej oraz 66 banków z grupy drugiej¹²). EBA podkreślił, że przeanalizowano dane zgodnie ze stanem na koniec grudnia 2019 r., w związku z czym wyniki nie uwzględniają wpływu pandemii COVID-19 na banki biorące udział w badaniu.

Badanie EBA wykazało, że w porównaniu z obecnie obowiązującymi wymogami CRD IV/CRR pełne wprowadzenie nowych standardów Bazylei III spowodowałoby wzrost minimalnego wymogu z tytułu kapitału Tier 1 średnio o 15,4%. Wzrost wymaganego kapitału byłby spowodowany głównie wprowadzeniem minimalnego poziomu aktywów ważonych ryzykiem, tzw. *output floor*¹³, (wzrost o 6,2%) oraz nowych standardów dotyczących ryzyka kredytowego (wzrost o 5%). W celu spełnienia nowych wymogów banki musiałyby zwiększyć kapitał Tier 1 o 9,4 mld euro, z czego

¹² Do grupy pierwszej zaliczane są banki prowadzące działalność transgraniczną, których kapitał Tier 1 przekracza 3 mld euro. Pozostałe banki zalicza się do grupy drugiej.

¹³ *Output floor* oznacza, że dla banków stosujących metody ratingów wewnętrznych wartość aktywów ważonych ryzykiem wyznaczona za pomocą metod zaawansowanych nie może być niższa niż 72,5% aktywów ważonych ryzykiem obliczonych zgodnie z metodą standardową.

4,6 mld euro powinno przypadać na kapitał podstawowy Tier 1 (*common equity Tier 1 capital*, CET 1).

8.3. Raport w sprawie czynników ryzyka w sektorze bankowym UE

EBA opublikował 11 grudnia 2020 r. kolejną edycję [raportu](#) przedstawiającego czynniki ryzyka dla sektora bankowego w UE. Analizy przeprowadzono na podstawie danych nadzorczych dla 162 banków z 29 państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), których aktywa stanowią około 80% aktywów sektora bankowego UE.

W raporcie wskazuje się, że wskaźniki kapitałowe i płynności znacznie przewyższające regulacyjne minimum pozwoliły bankom na zapewnienie przedsiębiorstwom finansowania niezbędnego na początku kryzysu. Dzięki wprowadzeniu publicznych gwarancji kredytów banki mogły stosować niższe wagi ryzyka dla aktywów, czego skutkiem był spadek wartości aktywów ważonych ryzykiem. Działania podejmowane przez władze krajowe prowadziły także do ograniczenia dystrybucji kapitału. W konsekwencji wartość wskaźnika kapitału CET 1 wzrosła do poziomu sprzed wybuchu pandemii COVID-19. Z kolei nadzwyczajne instrumenty banków centralnych umożliwiły bankom utrzymanie wystarczających buforów płynności pomimo napięć na rynkach finansowania hurtowego.

Poziom wskaźnika kredytów zagrożonych w dalszym ciągu spadał, przede wszystkim w wyniku wzrostu akcji kredytowej. Obserwuje się jednak zwiększenie udziału kredytów, w przypadku których znacznie wzrosło ryzyko kredytowe zgodnie z klasyfikacją przyjętą w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej 9. Może to być wczesną oznaką pogarszania się jakości kredytów. Negatywny wpływ na jakość aktywów będzie miało ponadto wygaszanie programów pomocowych, takich jak moratoria na spłatę kredytów oraz gwarancje publiczne.

Wyzwaniem dla banków pozostaje mała rentowność, zwłaszcza w sytuacji, gdy stopy procentowe mogą się utrzymywać na niskim poziomie przez okres dłuższy, niż oczekiwano przed wybuchem pandemii. Presję na dochody banków zwiększa również silna konkurencja zarówno ze strony banków, jak i podmiotów niebankowych. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych na coraz szerszą skalę powoduje wzrost ryzyka technologicznego. Ponadto istotnym zagrożeniem prawnym i reputacyjnym pozostają sprawy o pranie pieniędzy.

Wraz z raportem EBA opublikował również dane na temat sytuacji finansowej europejskich banków, przygotowane w ramach tzw. [ćwiczenia ujawniającego](#) (*transparency exercise*). Tabele zawierają szczegółowe informacje na temat m.in. aktywów i pasywów, pozycji kapitałowych, ekspozycji na ryzyko oraz jakości aktywów 129 banków z 26 państw UE i EOG oraz 6 banków z Wielkiej Brytanii. Dane są przedstawione na najwyższym poziomie konsolidacji i dotyczą stanu na dzień 31 marca 2020 r. oraz 30 czerwca 2020 r.

8.4. Aktualizacja odpowiedzi EBA na zapytanie KE w sprawie wpływu wdrożenia postanowień Bazylei III na sektor bankowy

EBA opublikował 15 grudnia 2020 r. [aktualizację](#) analizy przygotowanej w 2019 r. w odpowiedzi na zapytanie KE (*call for advice*)¹⁴ o skutki pełnego wdrożenia pakietu Bazylea III. W związku z pandemią COVID-19 w marcu 2020 r. Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego podjął decyzję o przedłużeniu o rok terminów wdrożenia końcowej wersji postanowień Bazylei III¹⁵. KE zdecydowała się zatem na przesunięcie terminu przedstawienia swojego wniosku legislacyjnego w sprawie implementacji Bazylei III do porządku prawnego UE i w sierpniu 2020 r. zwróciła się do EBA o zaprezentowanie zaktualizowanej oceny tej implementacji, z uwzględnieniem potencjalnych skutków pandemii COVID-19.

Analizy EBA dokonano na podstawie danych na koniec grudnia 2019 r. Badaniem objęto mniejszą próbę banków (99 podmiotów z 17 państw UE) niż podczas analizy, która posłużyła do przygotowania wcześniejszego stanowiska EBA dla KE w tej sprawie, więc wyniki tych badań nie są bezpośrednio porównywalne¹⁶. Analizę przeprowadzono według dwóch scenariuszy: 1) wprowadzenie postanowień Bazylei III bez zmian, zgodnie z założeniami wykorzystanymi przez EBA w odpowiedzi z 2019 r. oraz 2) wprowadzenie standardów Bazylei III z modyfikacjami zaproponowanymi przez KE, uwzględniającymi specyfikę UE¹⁷.

Wprowadzenie postanowień Bazylei III zgodnie z pierwszym scenariuszem spowodowałoby wzrost minimalnego wymogu z tytułu kapitału Tier 1 średnio o 18,5% (według danych na koniec czerwca 2018 r. dla takiej samej próby banków było to 24,1%), natomiast według drugiego scenariusza – średnio o 13,1%. W obydwu scenariuszach głównymi czynnikami powodującymi ten wzrost byłyby wymogi z tytułu *output floor* oraz nowe standardy dotyczące ryzyka kredytowego i operacyjnego. Całkowity niedobór kapitału w pierwszym scenariuszu wynosiłby 52,2 mld euro

¹⁴ Raporty EBA w tej sprawie zostały opublikowane w sierpniu i grudniu 2019 r. Więcej na ich temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” odpowiednio za sierpień–wrzesień oraz za grudzień 2019 r.

¹⁵ Pierwotnie większość zmian w Bazylei III miała obowiązywać od 1 stycznia 2022 r., z wyjątkiem *output floor*, który miał być wprowadzany stopniowo w latach 2022–2027. Zgodnie z nową decyzją wymogi powinny zostać wdrożone do 2023 r., natomiast *output floor* będzie wprowadzany w latach 2023–2028.

¹⁶ EBA zwraca również uwagę, że ze względu na różnice w badanej próbie banków oraz różnice w metodyce wyniki przedstawione w raporcie dla KE nie powinny być porównywane z wynikami przedstawionymi przez EBA w ramach cyklicznych raportów EBA dotyczących wpływu wprowadzenia Bazylei III na sektor bankowy. Więcej na temat cyklicznego raportu w sprawie Bazylei III w [pkt 8.2](#).

¹⁷ Główne różnice między scenariuszami dotyczą uwzględnienia: współczynnika wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw przy obliczaniu aktywów ważonych ryzykiem, zwolnień z wymogu kapitałowego z tytułu korekty wyceny kredytowej dla określonych transakcji oraz historycznych strat danej instytucji przy obliczaniu wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego.

(według danych na koniec czerwca 2018 r. dla takiej samej próby banków było to 109,5 mld euro), a w drugim scenariuszu 33,0 mld euro.

8.5. Komunikat w sprawie dystrybucji kapitałów

W dniu 15 grudnia 2020 r. EBA opublikował [komunikat](#), w którym ze względu na negatywny wpływ pandemii COVID-19 na jakość aktywów wezwał banki, by powstrzymały się od dystrybucji (np. w postaci wypłat dywidendy za 2020 r. lub w postaci wykupu akcji własnych) kapitału poza system bankowy, chyba że zachowają szczególną ostrożność.

Banki planujące dystrybucję kapitału powinny wziąć pod uwagę wpływ takiej wypłaty na obecną i przyszłą wielkość kapitałów. W komunikacie podkreślono, że dialog nadzorczy z bankami dotyczący dystrybucji kapitału powinien uwzględniać ocenę rentowności banków przy przyjęciu ostrożnych prognoz, tak by banki mogły finansować gospodarkę także po pogorszeniu się jakości aktywów. Wskazano również na potrzebę alokacji kapitału w ramach grup bankowych (alokację tę powinny monitorować organy nadzoru) oraz na potrzebę konserwatywnego podejścia do ustalania należnego za 2020 r. zmiennego wynagrodzenia pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka banku. Należy przy tym odroczyć większą część zmiennego wynagrodzenia na dłuższy okres, a także większą jego część przyznać w formie instrumentów finansowych.

8.6. Raport w sprawie wymogu pokrycia płynności

EBA opublikował 17 grudnia 2020 r. kolejną edycję [raportu](#) dotyczącego kształtowania się w UE wskaźnika pokrycia płynności (*liquidity coverage ratio*, LCR). Został on opracowany na podstawie danych na koniec grudnia 2019 r. i czerwca 2020 r., pozyskanych od 130 banków z 27 państw UE i 2 państw EOG. Łączna wartość aktywów badanych banków wynosi około 23,5 mld euro, co stanowi 86% aktywów sektora bankowego w UE.

Na koniec czerwca 2020 r. średni ważony poziom wskaźnika LCR dla badanych banków wynosił 166%, przy czym dla instytucji o znaczeniu systemowym był zauważalnie niższy (dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym – 155%, dla innych instytucji o znaczeniu systemowym – 167%) niż dla pozostałych instytucji, dla których wynosił 217%. Wszystkie banki utrzymywały LCR powyżej wymaganego minimum 100%. W drugim kwartale 2020 r. zaobserwowano znaczący wzrost wskaźnika (ze 147% na koniec marca 2020 r.). Wynikał on przede wszystkim ze wzrostu utrzymywanych przez banki płynnych aktywów o wysokiej jakości, spowodowanego dodatkową płynnością zapewnianą przez EBC i banki centralne UE.

Analiza wykazała również, że banki w dalszym ciągu przejawiają skłonność do utrzymywania znacząco niższych buforów płynności dla walut obcych, w szczególności dolara amerykańskiego i funta szterlinga (LCR dla tych walut wynosi średnio odpowiednio 102% i 117%). W przypadku niektórych banków wskaźnik LCR dla walut obcych kształtuje się poniżej 100%. Zjawisko to stanowi potencjalne źródło ryzyka, gdyż w sytuacji kryzysowej możliwość pozyskania środków w walutach obcych przez banki może być ograniczona.

8.7. Raport dotyczący stosowania uproszczonych obowiązków i wyłączeń w planowaniu naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

EBA opublikował 22 grudnia 2020 r. drugi¹⁸ [raport](#) na temat stosowania wobec instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych uproszczonych obowiązków (*simplified obligations*) oraz wyłączeń (*waivers*) w procesie planowania naprawy (*recovery*) oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*)¹⁹. Raport został przygotowany na podstawie danych i informacji przekazanych przez organy nadzorcze oraz organy *resolution* do końca grudnia 2019 r.

W porównaniu z pierwszą edycją raportu z 2017 r. wzrosła liczba organów nadzorczych i organów *resolution*, które zezwoliły na stosowanie uproszczonych obowiązków. Zmianę tę zaobserwowano w szczególności w odniesieniu do planowania *resolution*; w tym przypadku liczba jurysdykcji stosujących uproszczone obowiązki niemal się podwoiła. Podobnie jak w 2017 r. wyłączenia w zakresie planowania zarówno naprawy, jak i *resolution* były dopuszczone w niewielu krajach UE. Wynika to z faktu, że dyrektywa ustanawiająca ramy prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD) zawiera precyzyjne warunki wskazujące typy instytucji, które mogą z takich wyłączeń skorzystać²⁰.

Ponadto w porównaniu z 2017 r. znacznie poprawiła się harmonizacja metodologii stosowanej przez organy do oceny, czy dana instytucja kwalifikuje się do zastosowania wobec niej uproszczonych obowiązków. (*eligibility assessment*). EBA wskazuje, że wzrost konwergencji w tym zakresie niewątpliwie wiąże się z opracowaniem regulacyjnych standardów technicznych, które zostały przyjęte przez KE w rozporządzeniu delegowanym 2019/348²¹.

¹⁸ Pierwszy raport został opublikowany w 2017 r. Więcej na jego temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” za grudzień 2017 r – styczeń 2018 r.

¹⁹ Zgodnie z BRRD organy nadzorcze i organy *resolution* mogą zezwolić na stosowanie uproszczonych obowiązków, jeśli instytucja spełnia kryteria kwalifikowalności określone w art. 4 ust. 1 BRRD. Ponadto na podstawie art. 4 ust. 8–10 BRRD stosowne organy mogą także odstąpić od zastosowania wymogów wobec konkretnych typów instytucji.

²⁰ W odniesieniu do planów *recovery* wyłączenia można zastosować wobec instytucji powiązanych z organem centralnym i częściowo lub w całości zwolnionych z wymogów ostrożnościowych lub wobec instytucji będących członkami instytucjonalnego systemu ochrony (IPS). Możliwość przyznania wyłączeń w planach *resolution* jest ograniczona jeszcze bardziej, tylko do instytucji powiązanych z organem centralnym.

²¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/348 z dnia 25 października 2018 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających kryteria oceny wpływu upadłości danej instytucji na rynki finansowe, inne instytucje i warunki finansowania.

Monitoring EBA uwidoczniał także zróżnicowane podejście do redukcji wymogów wobec instytucji podlegających uproszczonym obowiązkom, zarówno w odniesieniu do planów naprawy, jak i planów *resolution*. Wynika to z faktu, iż BRRD pozostawia organom dużą swobodę w tym zakresie. Zaobserwowane różnice dotyczą nie tylko zawartości planów (np. zmniejszenia liczby poruszanych w nich aspektów, ograniczenia szczegółowości opisów), lecz także częstotliwości ich uaktualniania (roczna, co dwa lub trzy lata) oraz informacji, jakie instytucje są zobowiązane przekazywać stosownym organom.

9. Inne

9.1. Umowa o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem

Negocjatorzy unijni i brytyjscy 24 grudnia 2020 r. doszli do porozumienia w sprawie [umowy](#) regulującej zasady współpracy między Zjednoczonym Królestwem (ZK) a UE po zakończeniu okresu przejściowego²². Zakończenie negocjacji stało się możliwe dzięki wypracowaniu kompromisu w trzech – do tej pory spornych – obszarach dotyczących: zapewnienia warunków uczciwej konkurencji (*level-playing field*, LPF), rybołówstwa oraz zarządzania umową (*governance*). Umowa o handlu i współpracy między UE a ZK przewiduje zerowe stawki celne, brak ograniczeń ilościowych w handlu towarami²³ oraz ułatwienia w handlu usługami (m.in. udogodnienia w zakładaniu firm na terytorium partnera). Konieczne natomiast będzie stosowanie deklaracji celnych, a także przeprowadzanie kontroli norm towarów oraz kontroli sanitarnych i fitosanitarnych. Umowa zawiera również zobowiązania do ochrony praw pracowników i konsumentów, do zachowania standardów ochrony środowiska oraz do przejrzystości podatkowej. Reguluje także kwestie związane m.in. z pomocą publiczną, rybołówstwem, transportem, energią, współpracą policyjną i sądowniczą oraz koordynacją systemów zabezpieczeń społecznych. Nie obejmuje natomiast współpracy w dziedzinie polityki zagranicznej, bezpieczeństwa zewnętrznego i obrony narodowej.

Porozumienie umożliwia świadczenie usług finansowych na terytorium partnera na zwykłych zasadach, tj. za pośrednictwem filii działających według prawa kraju, w którym są zakładane. Obie strony zobowiązały się do utrzymania międzynarodowych standardów dotyczących usług finansowych oraz zachowały prawo do wprowadzania zmian w wewnętrznych przepisach regulujących sektor usług finansowych. Do marca 2021 r. planowane jest uzgodnienie porozumienia (*memorandum of understanding*) precyzującego zasady współpracy regulacyjnej w dziedzinie usług finansowych, mającej polegać na wymianie doświadczeń i analiz oraz koordynacji działań. Współpraca ma być oparta na zasadzie przejrzystości i dialogu. Umowa o handlu i współpracy nie reguluje transgranicznego świadczenia usług finansowych. Kwestie te są rozstrzygane jednostronnie, przez tzw. decyzje o ekwiwalentności. Aby zapewnić ciągłość rozliczeń transakcji po 1 stycznia 2021 r., KE wydała we wrześniu i listopadzie ograniczone w czasie decyzje o ekwiwalentności brytyjskich kontrahentów centralnych (*central counterparties*, [CCP](#)) oraz centralnego depozytu papierów wartościowych (*central securities depository*, [CSD](#)) (odpowiednio na 18 oraz 6 miesięcy). Podobne [decyzje](#), lecz o szerszym zakresie, wydała w listopadzie także strona brytyjska. Jeśli chodzi o ocenę ekwiwalentności w pozostałych obszarach, KE [nie planuje](#) wydania decyzji w najbliższym

²² Poza umową o handlu i współpracy wraz z towarzyszącymi jej [deklaracjami](#) uzgodniono także treść [umowy](#) w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych oraz treść [umowy](#) o współpracy w zakresie bezpiecznego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej.

²³ Dla towarów spełniających kryteria dotyczące reguł pochodzenia.

czasie ze względu na niepewność co do kierunku i skutków przyszłych regulacji brytyjskich w zakresie usług finansowych.

Po wyrażeniu przez Radę UE zgody na podpisanie i tymczasowe stosowanie umowy oraz po ratyfikacji przez brytyjski parlament 30 grudnia 2020 r. i uzyskaniu zgody królowej 31 grudnia 2020 r. umowa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r. i ma być stosowana tymczasowo, do 28 lutego 2021 r. Do tego czasu powinna zostać ukończona ratyfikacja umowy przez Parlament Europejski (umowa nie wymaga ratyfikacji przez parlamenty państw członkowskich UE). Ostatnim krokiem procedury będzie podjęcie przez Radę UE decyzji o zawarciu umowy.

Zapowiedzi wydarzeń w styczniu 2021 r.

Data	Wydarzenie
19 stycznia	posiedzenie Rady Ecofin
18–21 stycznia	sesja plenarna Parlamentu Europejskiego
21 stycznia	posiedzenie Rady Prezesów EBC z decyzją w sprawie polityki pieniężnej

Wykaz skrótów

BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012
CCP	<i>central counterparties</i> , kontrahenci centralni
CET 1	<i>common equity Tier 1 capital</i> , wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1
CMU	<i>capital markets union</i> , unia rynków kapitałowych
CRD IV	Capital Requirements Directive IV, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CRR	Capital Requirements Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
CSD	<i>central securities depository</i> , centralny depozyt papierów wartościowych
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
Ecofin	Economic and Financial Affairs Council, Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych

EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESM	European Stability Mechanism, Europejski Mechanizm Stabilności
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
KE	Komisja Europejska
LCR	<i>liquidity coverage ratio</i> , wskaźnik pokrycia płynności
LPF	<i>level-playing field</i> , zasada równego traktowania
Next Generation EU	instrument Unii Europejskiej na rzecz odbudowy
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
PELTRO	<i>pandemic emergency longer-term refinancing operations</i> , nadzwyczajne dłuższe operacje refinansujące w czasie pandemii
PSPP	<i>public sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny
SyRB	<i>systemic risk buffer</i> , bufor ryzyka systemowego
TLTRO	<i>targeted longer-term refinancing operations</i> , ukierunkowane dłuższe operacje refinansujące
UE	Unia Europejska
VAT	<i>value added tax</i> , podatek od wartości dodanej
ZK	Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii

www.nbp.pl

